

Jan Mašata

JAN MAŠATA

REBEL-LION

1. TAK NĚJAK...

Než jsem vypadl z Dublinu natrvalo, tak jsem vryl do písečný pláže v Bray takovej podivnej vzkaz. V tu chvíli to znělo jako nějakej slib nebo závazek k sobě samotnému. Nevím, co mě to napadlo, ale naprosto spontánně jsem vzal mořem vyvrženou seschlou větev a velkými písmeny napsal tohle – NESER!

Chtěl bych napsat něco o hlubokonosným poselství toho vzkazu pro lidstvo. Bylo by fajn teď filozofovat o nepochopení vulgarismů a o tom, jak teprve tam jsem došel k sobě samému a tenhle vryp do kůže planety znamenal pro mě cosi jako očistu těla a duše.

Jenže ona to není vůbec pravda a píšu o tom jen proto, že jsem si to najednou po těch letech vybavil. Proč? Tak o tom právě píšu.

Nic se totiž potom nezměnilo. Já se nezměnil a ani tohle potulování po Irsku mě vlastně nezměnilo. Dokonce ani spousta jiných cest, který jsem v dalších letech podnikl po různých zemích naší kulatý matičky, mě vlastně nijak zvlášť nepoznamenala. Byl jsem to pořád Já.

V podstatě natvrdlej, konzumně požívačnej chodící požírač všeho, na co dosáhnu.

Můj děda mi kdysi kladl na srdce, ať ten krátkej život nepromarním. „Budeš překvapenej, Filipe, jak všechno prolítne rychle,“ říkával.

Měl pravdu. Bylo mi tenkrát třináct let a teď se ve svých čtyřiceti tupě rozhlížím kolem a nechápu, kde jsou ty předešlé roky schované.

Pravda je, že jsem vždycky miloval ženský. V mém případě to ale není řečeno jako: „Hele, já byl pěkný děvkař!“

Neee... tak tomu nebylo a není. Já byl celej život naprosto fascinovanej ženskostí. Nejdříve poznáváním ženský krásy i ošklivosti a potom šokovanej ženskou krutostí, ale i láskou. Třeba patřím mentálně opravdu do minulýho století, ale skvěle namalovanej obraz nebo fotku, kde je bravurně zachycený ženský tajemství, to bych dokázal studovat pořád.

Jasně že jsem nejdříve toužil především dobývat jejich těla a duše. Nakonec jsem ale přišel na to, co mě na těch bytostech fascinuje doopravdy. Je to ženskej pohled. Ten výraz v očích, kterej dědí ženský pokolení tisíce let. Ta touha, vášeň, nenávisť, pohrdání, otázky, ale i odpovědi. Říkám tomu „*Tajemný okna do rajských zahrad*“. K tomu jsem ale došel později.

Ženy mají tu neuvěřitelnou vlastnost v nás chlapech vidět malý kluky. Ty ustrašený dušičky, uvězněný ve zdánlivě nedobytným chrámu svalů. Kolik života je stojí hrát nám ty naivní panenky, o který tak stojíme. Jako bych tušil, že znají recept na život a jsou to právě ony, kdo s námi hrají nějakou podivnou hru na kočku a myš.

To si myslím vlastně dodnes. Já chtěl od nich celej život jedno. Vyloudit ten recept. Dostat z jejich sametových úsměvů a sřežených klínů ty poklady, co jejich tak zdánlivě křehký schránky uschovávají.

U některých z nich jsem přímo cítil, jak se snaží vyrvat NĚ moje srdce z těla, to jim nestačilo, ale srdce z mé duše. Cítil jsem to od nich jako nějakou pomstu mužskému rodu za všechnu tu bolest porodů, strachu ze vzteklých fotrů, kopanců od prvních frajerů, kterým tolik věřili, a tak podobně. Bylo to a vždy bude v nich. Jsem sice chlap, ale nějak je v tom chápu.

Já na tenhle boj přistoupil. Jsem totiž za tenhle věčný konflikt našich pohlaví celkem vděčný. Kolik koření díky tomu život má. Měl jsem a mám to rád.

Už ve školce jsme si s Pavlínkou slíbili, že se jednou vezmeme. Byla to taková pihatá hubeňoučká zrzka s výrazným hnědým znamínkem na pravém lalůčku a pocházela z cirkusácké rodiny. Myslím, že už tenkrát jsem poznal, co je to bezhlavě se zamilovat.

Byl to čas, kdy jsem se nezamíloval jen do Pavlínky, ale i do piána, který stálo v té líně lidského potěru uprostřed jídelny. Vychovatelky na něj hrály jen občas a to takový ty lidovky. Bavilo mě i tohle. Ten zvláštní ženskej dotek dlouhých dospělých prstů na bílý a černý klávesy toho zvukového nástroje. Myslím, že jsem opravdu zažíval svou první fascinaci. Zvuk piána měla ráda i Pavlínka, a tak jsem se jednou odvážil otevřít víko a stočit židličku o něco níže. Sednul jsem si před tu černě lesklou věc a pohladil ji po těle.

Ostatní děti si hrály s plastovými autama a panenkami a bůhví čím do sebe navzájem vztekle mlátily, a já tam seděl u toho pro mě

obrovskýho nástroje a pociťoval k němu nefalšovanou úctu. Někde v sobě jsem cítil, že já a piáno máme k sobě blízko. Jako by na mě volalo nějakým hudebně-šamanským jazykem a já jediný mu rozuměl. Byl jsem toho plnej.

Hned po prvním, nesmělým zmáčknutí malýho C jsem zjistil, že ten jazyk opravdu znám. Pamatuju si dodnes, jak jsem ten tón nechal doznívat a přivřel u toho obě oči. Pavlínka ke mně přišla a usedla u piána opřená zády o jednu jeho nohu. Seděla vedle mě na zemi a já tušil, že právě dobývám první dívčí srdce. Hrál jsem neohrabaně a špatně a vůbec jsem netušil, jak se má vlastně hrát. Měl jsem pouze takový dětsky okoukaný hraní od paní vychovatelky Lidušky. Snažil jsem se tedy ty klávesy hladit podobně jako ona. Byla to ryzí improvizace, ale já opravdu hrál nějaký souvislý melodie.

Byl jsem překvapenej a očarovanej tím, jak mi to šlo snadno. Vůbec jsem v tu chvíli netušil, jak se čtou noty, co je to osnova a rytmika, a vůbec všechna ta teorie mi byla cizí. Já byl šťastnej, že hraju a zní to hezky a že i Pavlínka při mým hraní přivírá zelený očka a krásně se u toho usmívá.

Když jsem tenkrát zaklapl víko, zvedla se. Usmála se na mě, chytla se za ten poznamenananej lalůček, jako by se za něj styděla, a potom mě políbila. Tehdy to také řekla. Tedy spíše se zeptala dětským hláskem. Upřímně a krásně.

„Chtěl bys být můj manžel, Filípku?“ Hluboce se mi zadívala do očí.

Já se držel za políbenou tvář a kýval hlavou v odrazu těch očí.

„Ano, chtěl bych.“

„Tak dobře, jednou budeme manželé.“ Opět mi dala malou pusinku a odtančila za ostatními děvčaty zpívajíc si melodii, kterou jsem právě dohrál.

Zůstala pouze do prázdnin, a aniž bych to věděl, tak se její rodina během léta odstěhovala někam na Moravu.

Byl jsem z toho opravdu smutnej. Nejvíc mi bylo líto, že se se mnou Pavlínka nerozloučila.

To mě ale neodradilo od citových investic k jiným děvčatům a od té doby jsem byl vlastně permanentně zamilovanej, buď do nějaký spolužačky, děvčete od sousedů, dcerky známých mých rodičů, nebo dokonce filmový či knižní postavy.

Zjistil jsem, že od té doby, co jsem prožil první zklamání a zradu ze strany Pavlínky, jsem si začal podivně libovat ve zhrzených vztazích. Tenkrát to samozřejmě ještě nebyly vztahy v pravém slova smyslu, ale já to všechno prožíval opravdu zodpovědně. Svým „obětem“ jsem nadbíhal, trhal květiny, říkal krásný slůvka a po poznání tajů písma psal první básně.

Ani později na základní škole jsem si nekladal malý cíle, a tak jsem toužil po dívkách, který byly opravdu krásný, a jak se říká top i pro ostatní kluky.

Nebyl jsem nikdy zrovna hezounek a už tehdá bylo jasné, že do výšky to taky moc nepoženu. Byl jsem v podstatě takový ošklivý káčátko v klučičím provedení.

To mě ale kupodivu nikdy nezlomilo a já se rozhodl v životě bojovat o svoje místo na slunci. Poučen moudry v příbězích à la Malý princ jsem začal věřit ve větší a hlubší poselství života. Tak jsem tyhle osobní, pro mě povrchní a nedůležitý nesmysly v otázkách dokonalosti vzhledu neřešil.

Řešily to ale holky, a tak polibek od Pavlinky byl nadlouho jediným projevem dívčí lásky, který jsem prožil. Moje záliba ve zhrzených vztazích se začala projevovat hodinami smutku nad zmuchlanými dopisy a zaškrtnými obličejí děvčat na školních fotkách. Když jsem tyhle srdceryvný okamžiky kombinoval s poslechem tematicky plouživý a ve zklamání uvařený hudby, tak jsem byl teprve na vrcholu blaha. Tvářil jsem se sice děsně ublíženě a utrápeně, ale vlastně mě to fascinovalo. Všechny ty city a pocity, který láska, i když neopětovaná, v klučičím nitru rozeznívá. Krása!

Školu jsem vlastně nikdy neměl rád. Celkem jsem snášel spolužáky a našel si i pár kamarádů, ale s těma jsme řádili spíše mimo školu. Naše škola byla zaměřená hodně politicky a většina učitelů až na pár výjimek byli kovaný komunisti. Taky měla v názvu přátelství se Sovětským svazem. Všude visely ty rudý nástěnky se žlutým písmem

a křičely do řad žactva bolševický nesmysly. Byla to celkem vojna a myslím, že dnes by tomu děti ani nevěřily.

Na chodbách hlídaly v každém patře dozory z řad učitelů a neustále všechny komandovaly a okřikovaly.

„Rychle, rychle a nezastavujeme se, nevykecáváme! Pomalu po schodech, rychle po schodech, tiše tady bude, nestrkáme se! Tašku na záda, co ty boty, co ta čepice, co ta svačina?“ A to mě vždy pobavilo.

„Všichni do třídy a nekřičte... tady nejste v lese!“ – to jsem nikdy nepochopil, protože vždycky jsem měl za to, že v lese by se křičet taky nemělo. Oni v tom měli ale soudruzi trošku bordel.

Některý učitelé měli opravdu vymazlenej styl a používali k ponižování dorostu třeba hod na hlavu svazkem klíčů, švih ukazovátkem přes záda a ruce, tahání za nedorostlý licousy, dloubání mezi žebra a do zátylku, což byl takzvaný ořech, a tak podobně.

Byli i učitelé, který se nestyděli takhle napadat i holky.

Pravda je, že naše generace – tedy alespoň na naší škole – měla k učitelům pořádný respekt. Řekl bych, že často přerůstal ze strachu až k nenávisti.

Jak jednou vyřknul jeden pán v Americe – „Nenávist je dost podceňovanéj cit!“

Nejsem si úplně jistý, jestli by se žactvo mělo před hodinou matematiky počurávat strachy či zvracet na záchodech vynervěný, zda ho agresor vyzve k tabuli a tam ho v lepším případě pouze zlostí. Myslím, že škola měla původně asi jiný účel než vychovávat generace zakomplexovaných a vystrašených jedinců bez sebevědomí a úcty.

Není divu, že většina z nich poté začala chápat svět jako jedno velký bojiště, kde jde pouze o přežití. To všechno rezonovalo hlavně v hodinách takzvaný občanské nauky, kde nás strašili zlým Západem. Idea o tom, jak nás chce kapitalista vymazat z povrchu zemského, v nás ještě více vzbuzovala představu světa a našich domovů jako nukleárního terče. Pravda je, že sny o takřka živě vybuchujících atomových hříbech se mi zdají dodnes. Nu, což naplat. Tak to prostě bylo.

Já byl rád, že jsem tohle období teroru zvládl. Na nic jsem se totiž netěšil více než na dospělost. Viděl jsem v dospělých polobohy, kteří mají moc nad svým životem a svobodu rozhodování. Jsou naprosto soběstačný a vlastně si můžou dělat, co chtějí.

Proto jsem se těšil, až období příkazů a zákazů skončí a já vyкроčím v osmnácti do života vstříc svobodě.

Naše rodina byla typickým příkladem splynutí s dobou. Střední třída maloměstských starostí a cílů. Nakonec – nebyla to až tak špatná doba, a to hlavně z dětského měřítka. Lidé v okolí si dělali naschvály spíše výjimečně a všichni se měli tak nějak stejně. Letní dovolený dle daných šablon a schválených destinací našimi milovanými vůdci. Vánoce našich domácností byly plný vůně cukroví a koled božského Karla. Dárky díky dostupnosti našich společných socialistických trhů jsme měli se spolužáky taky podobný, a tak bylo jen málo prostoru k zášti.